Izdevums: Ventas Balss; Datums: Ceturtdiena, 24. marts, 1938; Lapa: 1

Numurs maksā 10 santimi.

Ventas Balss

Par Latviju nacionālu, vienotu un stipru!

Abonēšanas maksa: ar piesūtīšanu 1.10 sant. mēnesī, par 3 mēnešiem Ls 3.—, uz ārzemēm Ls 2.— mēn. Parakstīšanos pieņem visos pasta kantoros
Sludinājumu maksa: priekšpusē 30 sant., tekstā 20 santimi, sludinājumu daļā 10 santimi + 5 proc. sludinājumu nodokļa par petitrindiņu vai tās vietu.

Redakcija un kantoris: Ventspilī, Tirgus ielā № 6. Pasta kaste № 34
Tālruņi: Redakcijā un kantorī № 101, redaktora dzīvoklī № 333

Iznāk Ventspilī – otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

№ 33. Ceturtdien, 24. martā 1938. g. **18. gads.**

Daļu peļņas vispārības mērķiem!

Pavasara laiks ir biedrību, akciju sabiedrību, krājkasu un citu saimniecisku uzņēmumu darbības pārskatu pieņemšanas laiks. Darbības gads gan sakrit ar kalendāra gadu, bet kamēr sastāda pārskatus un tos attiecīgās iestādēs pārbauda un pieņem, paiet pāris mēnešu, un tā peļņas un zaudējumu iznākums top redzāms tikai pavasarī.

No seniem laikiem mums pastāv jauks ieradums, saimniecisko uzņēmumu pārskatus noslēdzot, daļu skaidrās peļņas **ziedot sabiedriskiem un kultūras mērķiem.** Bankas, akciju sabiedrības, krājkases, kooperātīvi, apdrošināšanas biedrības u. c. organizācijas tāču ir sabiedriski uzņēmumi ar plašu dalībnieku sastāvu, un tādēļ dabiski, ka tās savu sabiedrisko dabu laiku pa laikam pierāda darbos. Visizdevīgākais, zināms, ir darbības pārskatu pieņemšanas un peļņas sadalīšanas laiks, citiem vārdiem pavasaris.

Mūsu zemē šādu saimniecisku, sabiedrisku un citu peļņas uzņēmumu un biedrību ir skaitā vairāki tūkstoši. To apgrozība sniedzas simtos miljonos latu, un tirā peļņa būs vairāk desmit miljonu latu liela. Laikmeta garā būtu domāt, lai šo uzņēmumu akcionāru sapulces, valdes un biedru sapulces, vispāri vadošās iestādes tad neaizmirstu mūsu valsts un kultūras mērķus. Mūsu kultūras dzīvē ir lielas vajadzības, tādas pašas ir arī valsts aizsardzībai un celtniecībai. No cēliem mērķiem, kam vajadzētu pirmā kārtā ziedot, še minēmi sekoši:

Tautas Vadoņa draudzīgā aicinājuma sekmēšanai — skolām. Kas var būt vēl jaukāks par mūsu pirmās skolas atcerēšanos, par lauku skolēnu apdāvināšanu grāmatām? Un tomēr zināms ir, ka daudzi turīgi cilvēki un peļņas uzņēmumi nav vēl pildījuši savu pienākumu pret mūsu trūcīgo lauku jaunatni. Tagad ir izdevība to darīt. Tāpat **skolēnu kopēdināšana** pelna atbalstu.

Tālāk nāk **Tēvzemes balvas fonds un valsts aizsardzības mērķi.** Arī tiem jau daudzi ziedojuši, bet vēlams, lai ziedojumu straume neapsīktu. Kara aviācijai, aizsargu organizācijai u. tml. vajadzībām ziedotās summas nāks par labu valsts drošībai. Un no tās, kā zināms, ir atkariga ikvienas saimniecības nākotne. Tā tad ir atkal pašu saimniecības aprindu lieta — stiprināt zemes drošību, stiprināt saimniecības drošību. Tai lietai tikai ir nākotne, kurā aktīvu līdzdalību ņem visplašākās sabiedrības aprindas. Visās zemēs valsts aizsardzība tagad ir tautas lieta, kuru sabiedrība atbalsta visiem spēkiem. Tā mūsu kaimiņu tauta un sabiedrotā Igaunija ziedojumu ceļā likusi pamatus jūras aizsardzības nostiprināšanai — jaunām kara flotes vienībām. Mēs še nevaram būt nekāds izņēmums — mūsu pašu drošība un valsts intereses prasa neaizmirst arī valsts aizsardzību. Daudzi to nav aizmirsuši, bet ir arī gausāki un kūtrāki pilsoņi, un tie nereti ir tie lielākie pelnītāji un dividendu saņēmēji.

Vecā sabiedriskā iekārta nodota aizmirstībā. Tas bija absolūtais egoisms, kur katrs rāva ko varēja un par citiem nemaz nedomāja. Tas bija neierobežotais saimnieciskais liberālisms, kas nepazina vispārības intereses. Tagad pirmā vietā liekamas **tautas kopējās vajadzības,** zemes vispārības intereses, un tām pieskaņojama atsevišķu saimniecisku vienību un uzņēmumu darbība. Dalities ar sabiedrību kādā peļņas procentā, ar to pasvītrojot uzņēmuma vispārīgos sakarus ar sabiedrību, tas ir tagadējā laika garā. Kultūras dzīve, celtniecība un valsts aizsardzības lieta, vai tās visas kopā, par to var izšķirties pēc ieskatiem un apstākļiem. Bet **princips lai paliek negrozāms — daļu peļņas, ko uzņēmumi, biedrības un citas vienības guvušas, gada pārskatus pieņemot jāziedo augšā minētiem mērķiem.** Šo biedrību un uzņēmumu dalībnieku un biedru vairākuma domas neoliedzami sveras uz ciešu līdzdalību visā mūsu sabiedrības un kultūras dzīvē, un tādiem peļņas daļu ziedojumiem viņi labprāt piekritīs, ja vien ierosinājums tam nāks no pārvaldes.

Valsts un ministru Prezidents **Dr. K. Ulmanis** vairākkārt latvju tautā metis gaišas ideālisma liesmas. **Mūsu dzīve būs gaiša tik ilgi, kamēr mūsu sirdis degs ideālisma liesmas. Lai neaizmirstam darbus līdzcilvēku un latvju kultūras labā!**

Ventspiliešu bērni atpūtā laukos

šogad tiks sūtīti sākot ar 16. maiju

Tautas labklājības ministrijā Rīgā direktora **O. Siļa** vadībā notika apspriede par pilsētnieku bērnu novietošanu vasaras atpūtā laukos. Apspriedē piedalījās 15 pilsētu pārstāvji, kā Ventspils pārstāvis — pilsētas valdes loceklis **T. Kārlštrēms.**

Nosūtot bērnus laukos, arī šogad gādās, lai tie nokļūtu pārtikušās saimniecībās un kur saimniekiem ir interese dot tiem arī vērtīgus padomus dzīvē. Apspriede nolēma, ka nav vēlams vienā saimniecībā nodot vairāk par 1 — 2 bērniem. Bet vienas ģimenes bērnus, ja to būtu vairāk, neizdalīs pa dažādām vietām, bet centīsies atrast tādas mājas, kuŗās visi varēs novietoties. Pārraudzība par bērniem atradīsies vietējo bērnu aizgādības komiteju rokās, kas raudzīsies, lai bērni laukos tiešām gūtu to, kas viņiem nepieciešams.

Pilsētas valdes loceklis **T. Kārlštrēms** mums paskaidro, ka laukos novietojamo bērnu reģistrācija sāksies jau tuvākā laikā, tikko »Valdības Vēstnesī« būs izsludināta attiecīgā instrukcija. **Trūcīgo ventspiliešu bērnus reģistrēs pilsētas valde, bet slimo kases dalībnieku bērnus — slimo kase.** Tomēr nosūtīšanu uz laukiem veiks **pilsētas valde viena pati,** t. i. arī slimo kases dalībnieku bērnus nosūtīs caur pilsētas valdi un ne kā pagājušā vasarā, kad kasē reģistrētos bērnus uz laukiem sūtīja tieši slimo kase. **Ventspiliešu bērnu nosūtīšana uz laukiem sāksies 16. maijā.** Sūtīs bērnus vecumā no 6 līdz 11 gadiem, un ar tādu aprēķinu, lai mazākie laukos pavadītu 3 un pus mēnešus, bet lielākie 3 mēnešus. Pagājušā vasarā daļa ventspiliešu bērnu tika novietota arī Talsu apriņķī, bet šogad **visus bez izņēmuma novietos mūsu pašu Ventspils apriņķī.** Lauksaimniekiem, kas bērnus vēlas uzņemt, jāreģistrējas sava pagasta valdē. Atsauksmes par apstākļiem šajās saimniecībās dos bērnu aizgādības komitejas, kas darbojas pagastos. Lauksaimnieki saņems 20 latus par katru pilsētnieku bērnu. Pagājušā vasarā laukos bija novietoti 433 ventspiliešu bērnu un paredzams, ka šogad šis skaits būs aptuveni tāds pats. Par bērnu reģistrācijas sākumu tiks savlaicīgi izziņots.

Celsim gaismā

Ziemeļkursas krāšņo pagātni

Novada mazpulku inspektors agr. **N. Cīrulis** mūs informē:

»Blakus kārtējiem darbiem, Ventspils novada mazpulkiem šopavasar veicams jauns uzdevums: seno mantu — tautas tērpu, rotu, audumu, adījumu un seno tradiciju vākšana. Izcila uzmanība pievēršama materiālu vākšanai **par mūsu novada tautas tērpiem, viņu darināšanu un valkāšanu.** Šinī ziņā mūsu apriņķa Popes, Ances, Puzes un Dundagas pagasti pieskaitāmi pie samērā maz izpētītiem. Ja gribam iegūt zināmu skaidrību, ne brīdi nedrīkstam kavēties, jo līdz ar katru sirmgalvi aizsaulē aizīet liela daļa tās skaistās, saskaņīgās dzīves, kuŗa kā tradicija glabājusies no paaudzes uz paaudzi — cauri ilgajiem atkarības gadiem. Ir zināms, ka **mūsu novada atsevišķos pagastos tērpu izveidojumā bijusi liela dažādība,** un ziemeļdaļā vērojama savukārt spēciga līdzība ietekme.

Par skaistu tagadnes tradiciju veidojas paradums, ka **lielos tautas svētkos tērpjas tautas tērpos.** Bez tam mūsu skaistiem ornamentiem un krāsu salikumiem arī svariga reprodukcijas nozīme brīvās kompozicijās. Jo dienas, jo vairāk sākam savas mītnes rotāt pašu darinātiem rokdarbiem un audumiem, smeļot ierosinājumus no pagātnes bagātā pūra. Ar to šiem darinājumiem piedodam personības un savas tautas īpatnības zīmogu, līdz šim valdošo bezpersonisko fabrikas masu ražojumu vietā.

Kādēļ tik dziļi mūs iešūpo mūsu skaistās melodijas, mūsu skaisto tērpu krāsu un rakstu valoda, mūsu skaisto deju prieka bagātie ritmi? Tādēļ, ka **te skan līdzi mūsu patiesā asins balss, kuŗa mūs nesaraujami saista ar aizmūža tāju pagātni.**

Šai materiālu vākšanā aicinam talkā ikvienu, kuŗš grib palīdzēt celt saulītē mūsu novada skaisto pagātni, vai nu pats aktīvi līdzdarbojoties — fotografējot, zīmējot, uzrakstot, pienesot materiālus, vai arī tikai norādot sirmgalvjus, labus apstākļu pazinējus un zinātājus. **Sevišķa nozīme — ievākt ziņas no ļaudim, kas vecāki par 75 gadiem un kuŗi lielāko mūža daļu nodzīvojuši mūsu novadā.** Kā par sieviešu, tā vīriešu tautas tērpiem vēlamies iegūt **no katra pagasta vismaz 4 sikus aprakstus par katru.**

Šai darbā sevišķu atsaucību sagaidām no mūsu lielākiem brāļiem un māsām — **aizsargiem un aizsardzēm, skolotājiem un visiem pārējiem darbiniekiem, tāpat sirmiem lauku tēviem un mātēm.**

Visi interesenti tuvākas instrukcijas var saņemt pie Talsu-Ventspils novada mazpulku inspektora Ventspilī, Raiņa ielā 10, vai pa tālruni Ventspilī 412, **katra mēneša otrā otrdienā** no plkst. 12—15, vai rakstiski — Talsos, Milenbacha ielā 15. Turpat var pienest un nodot visus nozīmīgus materiālus, kuŗus **pēc aprakstīšanas nodos atpakaļ.**

Ziņu vākšana mūsu novadā katrā ziņā paveicama **jau līdz š. g. 1. maijam,** lai materiālus laikā varam nodot etnogrāfam A. Karnupam, lai viņš svarīgāko paspēj vēl izlietot Latvijas lauksaimniecības kameras jaunajā izdevumā **»Novada tērpi«.**

Visus interesentus lūdzu nekavējoši pieteikties, lai varu piesūtīt attiecīgas informācijas, kā stāties pie materiālu vākšanas un iesūtīšanas. Pie katra priekšmeta un apraksta neiztrūkstoši jāatzīmē 1) ziņu sniedzēja vārdu, vecumu un adresi, 2) lietas īpašnieka vārdu un adresi, 3) kas, kur, ap kādu laiku šo priekšmetu darinājis«.

Par Ventspils novada tautas tērpiem,

to īpatnībām, un par etnografisko materiālu un folkloras vākšanu priekšlasījumus Ventspilī **23. aprilī** noturēs prof. K. Straubergs un etnografs A. Karnups. Priekšlasījumi notiks pilsētas 1. pamatskolā, plkst. 14. Ieeja visiem brīva.

Prezidenta dāvinājums skolām

dārzkopības rīku iegādei.

Valsts Prezidents **Dr. K. Ulmanis** nodevis Izglītības ministrijai 5000 ls ar norādījumu šo summu izlietot skolu dārzkopības darba rīku iegādei tām pamatskolām, kuŗām vietējās pašvaldības vēl nav paspējušas piešķirt vajadzīgos līdzekļus. Šos atbalstus viena dārzkopības darba rīku komplekta iegādei saņems 50 pamatskolas.

Pie Kolkasraga

sēklī uzskrējis tvaikonis

Vakarrīt gaismai austot, Kolkas bākas sardze pamanījusi, ka **smilšu sēklī starp salas bāku un krastmalu atrodas kāds tvaikonis.** Izrādījies, ka naktī sēklī uzskrējis zviedru tvaikonis »Anna Greta«, kas atradies ceļā no Rīgas uz Zviedriju ar puskravu. Tā ka »Anna Greta« ir tikai 290 br. tonu liels tvaikonis, tad uz tā radio ierīces nav un tvaikonis par savu klizmu nav spējis naktī neko ziņot.

No Kolkas bākas par notikušo nelaimi ziņoja uz Rīgu un Ventspili. No Rīgas klizmas piemeklētam tvaikonim palīgā steidzās Rīgas ostas lielais velkonis-ledlauzis »Lāčplēsis«, kas avarijas vietu sasniedza vakar ap plkst. 14. Īsi pirms tam no Ventspils turp devās arī »Rota«. Bet jau ceļā »Rota« saņēma no Kolkas pa radiotelefonu ziņu, ka palīdzība vairs nav vajadzīga, jo ar glābšanas darbu viens pats ticis galā »Lāčplēsis«, kāpēc »Rota« devās atpakaļ uz Ventspili. Spēcīgais »Lāčplēsis« ar savu dzenskrūvi **izbagarējis sēklī kanālu, pēc kam ņēmis »Annu Gretu« tauvā** un plkst. 15.30 no sēkļa novilcis. »Anna Greta« nav bojāts, jo sēkļu vieta ir smilšaina, bez akmeņiem, un tvaikonis pēc novilkšanas turpinājis ceļu.

»Anna Greta« kapteinis paskaidrojis, ka sēklī tvaikonis uzskrējis ap plkst. 3.30 naktī. Kamēr kuģiem īstenībā jābrauc apkārt salas bākai gar ziemeļiem, »Anna Greta« ieibraucis seklumā starp salas bāku un krastmalu, apmēram pus jūdzi attālu no krasta un **ap divi un pus jūras jūdzes nost no pareizā kuģu ceļa.** Iespējams, ka Kolkasraga krastmalas bāku no »Annas Gretas« maldīgi noturējuši par Kolkas salas bāku un tādā ceļā arī klizma notikusi. Tā ka tvaikonis ir platdibenis, kāpēc nav paspējis sēklī sevišķi dziļi iegriezties, un tā ka tas gājis ar puskravu un nav dziļi peldējis, tad spēcīgajam »Lāčplēsim« nav nācies grūti to no sēkļa dabūt nost. Ātro glābšanu sekmējis arī rāmais laiks un mierīgā jūra.

Ziru lauksaimnieki vakarēs.

Ziru lauksaimniecības biedrība sariko 25. martā Ziru pamatskolā vakarēšanu. Par ražu, lopkopības un mājsaimniecības celšanu runās rajona agronoms E. Mālkalns, lopkopības instruktors A. Kaimiņš un mājturības instruktore E. Kļaviņa. Sākums plkst. 7 vakarā. Ieeja visiem brīva.

Svētku diena Zlēku draudzē.

Svētdien, 20. martā Zlēku draudzē viesojās Kuldīgas mācītājs O. Sakārnis, vadīdams dievkalpojumu Zlēku baznīcā. Pievakarē Zlēku centrā bija sarīkots draudzes vakars, kuŗā viesis, runādams par »Baznīcu mūsu laikmetā«, sniedza kuplai klausītāju saimei daudz svētīgu un ierosinošu pārdomu. Kā baznīcā tā arī draudzes vakarā jauki dziedāja Zlēku lauksaimniecības biedrības koris skolotāja G. Grīnvalda rūpīgā vadībā. Šis vakars daudzus zlēciniekus stiprināja mūsu laikmeta vienprātības un kalpošanas garā.